

Forslag 4: Beskyt livet i havet - anlæg et stenrev, en ålegræseng eller et biogent rev

Introduktion

DN kan arbejde for at skabe lokalpolitisk opbakning til at genskabe et sundt og robust kystnært havmiljø i kommunernes egne områder, fx vha. udplantning af ålegræs, genetablering af stenrev og udlægning af muslingebakker, eller i en kombination. I designet af gode kystprojekter er det helt afgørende, at man har kendskab til området, man vil genoprette i. Eksempelvis er det vigtigt at vide, hvilke naturtyper der tidligere har været i området - altså om der har været muslingebanker, ålegræs og/eller ålegræsenge, ift. genopretningspotentialt (økologisk tilstand) for området, samt viden om næringsstofbelastningen til området. Tiltag for lokal naturgenopretning bør ske som opfølgning på tiltag der forbedrer vandmiljø i fjorde og kystvande, se forslag 1 og 2.

Foreslået tilgang

For at iværksætte succesfuld marin naturgenopretning i dit lokalområde kan du og din afdeling:

- Medvirke til at undersøge, hvilken tilstand et område tidligere har haft og hvilken tilstand området har i dag, gennem den aktuelle tilstand og mål for området jf vandområdeplanerne. Derudover undersøge, hvis der findes viden og data om, hvilke marine naturtyper der tidligere har været i området.
- Arbejde for at kommunen afsætter midler til forundersøgelser til kystprojekter. Heri afdækkes områdets muligheder og projektets risici.
- Hjælpe kommunen til at finde de rigtige alliancepartnere og arbejde for, at kommunen laver en naturstrategi for deres kyst og nære havområde.

Baggrund

Når man skal genoprette marine naturtyper, er det afgørende, at man har indgående kendskab til området, man vil genoprette i. Dels skal der være grundlag for, at naturtypen man ønsker af etablere tidligere har været i området. Derudover er det nødvendigt at sikre, at der er de rette forhold i et område før man genopretter – havbunden skal f.eks. kunne bære et stenrev, og ilt-, næringsstof- og lysforholdene skal være passende til et ålegræsbed. Mere konkret er det vigtigt, nøje at overveje hvilke muslinger, sten eller ålegræs man vil udlægge. Man skal grundigt overveje, hvor donormaterialet kommer fra. Hvad angår ålegræs skal det f.eks. sikres af donorpopulationen er så tæt på som muligt, og vil kunne tåle at der fjernes skud fra dem. Når det kommer til sten, er der flere muligheder, både marksten, importerede sten og sten til overs fra anlægsprojekter. Der er fordele og ulemper ved alle mulighederne¹.

Ved alle lokale projekter bør man anvende best practices fra Center for Marin Naturgenopretning <https://marinnatur.dk/publikationer/publikationer-fra-centeret/>

¹ Sten kommer fra mange forskellige steder - der er marksten, søsten (indbyggede i måler), sprængsten og sten fra anlægsprojekter. Du kan læse om anvendelsen af sten til stenrev i Center for Marin Naturgenopretning her <https://marinnatur.dk/media/72568/stenrev-best-practice.pdf> (se side 22). Som det fremgår, så kan marksten være levesteder for forskellige arter på landjorden, og dermed skal vi som forening være påpasselige med, at anvende marksten til stenrevsprojekter.

I forarbejdet for kystprojekter bør man være opmærksom på at inddrage relevante aktører og alliancepartnere. Kommunen, herunder byrådsmedlemmer og relevante udvalgsformænd, samt myndigheder, er de vigtigste aktører for at gøre projektet realiserbart. Derudover kan lokale havorganisationer, lystfiskerforeninger mv. medvirke til at skabe et politisk pres, der kan fremme projektet.

Det er desuden godt at undersøge, om der er lignende projekter i gang i nabokommunerne, og om det giver mening at gå sammen om et tværkommunalt samarbejde.

Endeligt kan forskningsenheder, universiteter eller Center for Marin Naturgenopretning udgøre vigtige alliancepartnere, for at få det faglige grundlag på plads og kvalificere forslaget overfor beslutningstagere.

Kommunens beføjelser og ansvar

Kommunerne har ingen beføjelser på havet, og skal søge Kystdirektoratet om tilladelse til alle genopretningsprojekter.

Ift. viden og data om tilstanden i de kystnære områder, skal kommunerne anvende miljøgis eller henvende sig til Miljøstyrelsens lokale enhed, da det er dem, der indsamler denne viden.

Udfordringer og forventet modtagelse

Maritim naturgenopretning er en dyr proces, så projektet skal undersøges og kvalificeres grundigt, så ressourcer ikke spildes på urealiserbare indsatser.

Det er desuden vigtigt at tage højde for, om forudsætninger for kystprojektet er til stede. Eksempelvis vil ålegræsudplantning have meget dårlige betingelser, hvis ikke kvælstofudledningen til vandmiljøet først er blevet permanent reduceret. Tænk derfor over rækkefølgen af tiltag, der sættes i værk – måske du og din afdeling først skal arbejde for udtagning af landbrugsjord i kystnære områder, inden den marine naturgenopretning kan sikres på længere sigt.

Værktøjer og ressourcer

Viden om marine genopretning kan hentes fra Center for Marine Naturgenopretning <https://marinnatur.dk/publikationer/publikationer-fra-centeret/>. Se også div. projekter som centeret er/har været involveret i <https://marinnatur.dk/projekter/>

Derudover kan der hentes viden hos:

Als Stenrev: <https://alsstenrev.dk/nye-stenrev-skaber-hav-balance/#:~:text=Danmarks%20st%C3%B8rste%20naturgenopretningsprojekt%20under%20h%20overfladen,lag%20%E2%80%93%20to%20meters%20h%C3%B8jde.>

Naturpark Lillebælt

<https://middelfart.dk/nyheder/2022/miljo/ny-rapport-lillebaelt-kan-fa-det-bedre-hvis-alle-gor-en-indsats/>

Sund Vejle Fjord: <https://www.vejle.dk/borger/mit-liv/natur-og-udeliv/biodiversitet-og-naturpleje/vilde-vejle/biodiversitetsprojekter/sund-vejle-fjord/> samt <https://marinnatur.dk/projekter/sund-vejle-fjord/>

Sekretariatsansvarlig:

Therese Goodley Dannisøe Nielsen. E-mail: tgdn@dn.dk

Marie-Louise Krawack. E-mail: krawack@dn.dk